

AXBOROT KUTUBXONA MARKAZILARI TO'G'RISIDA

*O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti**Soatova Farog'at Xolmat qizi**Kutubxona-axborot faoliyati (kutubxonachilik va bibliografiya)**Jizzax viloyati Sharof Rashidov tuman axborot-kutubxona markazi**Abonemetlar xizmat ko'rsatish xizmati rahbari**O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti sirtqi talabasi*

ABSTRACT

Information Library Centers (ILCs) are integral to modern information systems, serving as hubs that combine traditional library functions with advanced information technologies. Their primary purpose is to provide users with easy and quick access to a wide range of resources, including printed books, scientific articles, electronic databases, and multimedia content. ILCs support educational and research processes by offering necessary materials and facilitating scientific inquiries. In addition, they organize cultural and academic events, contribute to digital archiving, and preserve knowledge for future generations. The modern ILC is a key player in promoting intellectual and cultural development through accessible, efficient, and diverse information services.

Annotatsiya

Axborot kutubxona markazlari (AKM) zamonaviy axborot tizimlarining muhim qismi bo'lib, ular an'anaviy kutubxona funksiyalarini zamonaviy axborot texnologiyalari bilan uyg'unlashtiradi. Ularning asosiy maqsadi foydalanuvchilarga bosma kitoblar, ilmiy maqolalar, elektron bazalar va multimedia kontentiga keng va tezkor kirishni ta'minlashdan iborat. AKMlar o'quv va ilmiy izlanish jarayonlarini qo'llab-quvvatlab, zarur materiallarni taqdim etadi hamda ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ular madaniy va ilmiy tadbirlar tashkil etish, raqamli arxivlash va bilimlarni kelajak avlodlarga yetkazish orqali axborot tarqatishda muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy AKMlar intellektual va madaniy rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi, keng imkoniyatlarga ega, samarali axborot xizmatlarini taqdim etadigan markazlar hisoblanadi.

Key words: Information Library Centers (ILC), electronic resources, education, scientific research, digital archiving, modern library, information technologies, academic research, database, cultural events.

Kalit so'zlar: Axborot kutubxona markazlari (AKM), elektron resurslar, ta'lim, ilmiy izlanishlar, raqamli arxivlash, zamonaviy kutubxona, axborot texnologiyalari, ilmiy tadqiqot, ma'lumotlar bazasi, madaniy tadbirlar.

Axborot kutubxona markazlari (AKM) – zamonaviy kutubxona va axborot texnologiyalari birlashgan muassasalar bo‘lib, ularda an‘anaviy kitoblar bilan birga, elektron axborot resurslari ham taqdim etiladi. Ular foydalanuvchilar uchun o‘quv va ilmiy ma‘lumotlarga qulay kirishni ta‘minlaydi va jamiyatning intellektual va madaniy rivojlanishiga ko‘maklashadi.

AKMlarning Asosiy Maqsad va Vazifalari

1. Axborotni taqdim etish: AKMlarning asosiy vazifasi turli shakllarda axborotlarni taqdim qilishdan iborat. Ular foydalanuvchilarga kitoblar, maqolalar, ilmiy izlanishlar, hujjatlar va boshqa ma‘lumotlarni topish va ulardan foydalanish imkonini beradi. Elektron kutubxonalar orqali foydalanuvchilar masofadan ham foydalanishi mumkin.

2. Ta‘lim va o‘quv jarayoniga yordam berish: AKMlar oliy ta‘lim muassasalari va o‘quv markazlari uchun zarur ilmiy va o‘quv adabiyotlarini taqdim etadi. Talabalar va ilmiy tadqiqotchilar uchun bilim olish jarayonini yengillashtirishda katta ahamiyatga ega.

3. Elektron resurslar: AKMlar internet va elektron ma‘lumotlar bazalariga ulanish imkoniyatini taqdim etadi, bu esa o‘quv jarayonini ancha samarali qiladi. Ko‘plab AKMlar elektron kataloglar va onlayn kutubxona xizmatlarini taklif qiladi.

4. Ilmiy izlanishlarni qo‘llab-quvvatlash: AKMlar ilmiy izlanishlar uchun zarur bo‘lgan ma‘lumotlarni yig‘adi, saqlaydi va ulardan foydalanishni ta‘minlaydi. Shuningdek, ilmiy maqolalar, konferentsiya materiallari va dissertatsiyalar kabi ilmiy manbalar arxivlanadi.

5. Madaniy va ma‘rifiy tadbirlar tashkil etish: AKMlar turli xil ilmiy va madaniy tadbirlar, seminarlar, davra suhbatlari va ko‘rgazmalar o‘tkazib, jamiyatda axborot tarqalishiga ko‘mak beradi.

AKMlarning Afzalliklari

- Qulaylik va tezkorlik: Elektron resurslar tufayli foydalanuvchilar o‘zlariga kerakli axborotni tez va oson topa oladi.

- Keng imkoniyatlar: AKMlar nafaqat kitoblarni, balki raqamli resurslar, video, audio materiallar va boshqa multimedialar orqali axborot tarqatadi.

- Global axborot tarmog‘i: Zamonaviy AKMlar internet orqali global ma‘lumotlar bazalariga kirishni ta‘minlaydi, bu foydalanuvchilarga dunyoning istalgan nuqtasidan foydalanish imkonini beradi.

Umuman olganda, axborot kutubxona markazlari zamonaviy axborot va ta‘lim infratuzilmasining muhim qismi bo‘lib, jamiyatni bilim bilan ta‘minlash va uni yanada rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi.

Adabiyotlar:

1. Miller, S. (2020). Modern Library Systems: Integration and Innovation. Oxford University Press.
2. Smith, J. & Brown, L. (2019). Electronic Resources in Libraries: Access and Management. Routledge.
3. Johnson, R. (2021). The Role of Information Centers in Academic Research. Springer.
4. Taylor, A. (2018). Digital Archiving and Preservation Techniques. Wiley.